

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2025**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ

**ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΩΡΑ ΑΝΑΡΤΗΣΗΣ

11:49

φροντιστήρια
ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

Ο ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ – ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 30/05/2025

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

A1. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα η Δρ. Πομιεχόφσκα αναφέρεται στην έρευνα σχετικά με τη «γένεση» της ανθρώπινης δημιουργικότητας. Είναι βέβαιο ότι αυτή θεμελιώνεται στη συνδυαστική σκέψη, ότι δεν έχει όρια και ότι η έρευνα στρέφεται στο ξεκίνημα της γλωσσικής ανάπτυξης. Επίσης, δεν αφορά μόνο ενηλίκους, καθώς ξεκινά από τη βρεφική ηλικία. Συνεπώς, είναι ανάγκη να ερευνηθούν οι βιολογικές και κοινωνικές συνθήκες που δεν ευνοούν την εξέλιξη της δημιουργικότητας και δε βοηθούν τη νοητική πρόοδο των παιδιών, όπως το χαμηλό βιοτικό και μορφωτικό επίπεδο της οικογένειας.

- B1.** α. Σωστό
β. Σωστό
γ. Λάθος
δ. Λάθος
ε. Σωστό

B2. 1) Χρήση γ' ρηματικού προσώπου («συνδέεται, εντοπίζεται») → Ο συγγραφέας αποστασιοποιείται από τα γραφόμενα και μεταφέρει ένα καθολικό και υπαινικτικό μήνυμα στον αναγνώστη. Η επιχειρηματολογία του αποκτά αντικειμενικότητα και καθολικό κύρος με απόψεις που θεωρούνται γενικά αποδεκτές και αφορούν τη δημιουργικότητα. Η δημιουργικότητα είναι γενικά αποδεκτό ότι συνδέεται με την ανάπτυξη της φαντασίας, της καινοτομίας και της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων. Μάλιστα, είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι η δημιουργικότητα καλλιεργείται στην εκπαίδευση μέσω των τεχνών. Τέλος, το ύφος καθίσταται απρόσωπο, ουδέτερο και τυπικό.

2) Κυριαρχεί η κυριολεκτική (δηλωτική) λειτουργία της γλώσσας («Η αξία της δημιουργικότητας... παγκοσμίως»). Συναντάται, κυρίως, σε επιστημονικά κείμενα, στοχεύοντας στη σαφήνεια και ακριβολογία με αποτέλεσμα την πληροφόρηση και την πειθώ αναφορικά με τη δημιουργικότητα.

Μπορούν να αναφερθούν από τους μαθητές και άλλες γλωσσικές επιλογές όπως:

- ειδική ορολογία («πολυαισθητηριακές εμπειρίες μάθησης και ζωής, αποκλίνουσα σκέψη»)
- περιγραφικός λόγος («Η δημιουργικότητα νοείται ... ορίζει κάποιος»).

B3. α. Ο τίτλος του Κειμένου 2 («Η δημιουργικότητα αρχίζει από την κούνια») είναι δηλωτικός του περιεχομένου, σύντομος και σαφής με αποτέλεσμα το μήνυμα να αποδίδεται άμεσα στον δέκτη. Η συντάκτρια επιλέγει τη χρήση του ρήματος για να πληροφορήσει αντικειμενικά τον αναγνώστη σχετικά με την επιστημονικά τεκμηριωμένη άποψη ότι «η δημιουργικότητα ξεκινά σε πολύ μικρή

ηλικία». Η αντικειμενικότητα επιβεβαιώνεται και από τη χρήση του γ' ρηματικού προσώπου («αρχίζει»). Παράλληλα, η μεταφορική λειτουργία της γλώσσας («... αρχίζει από την κούνια») προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη και τον προβληματίζει σχετικά με την ανάγκη ανάπτυξης της δημιουργικότητας των ατόμων από τη βρεφική ηλικία. Πιο συγκεκριμένα, η χρήση της καθημερινής φράσης «από την κούνια» προσδίδει αμεσότητα και κινητοποιεί τη σκέψη και το συναίσθημα του αναγνώστη.

β. Η μετατροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική γίνεται ως εξής:

«Θα πρέπει, επομένως, να μελετηθούν (από εμάς) οι συνθήκες εκείνες από τις οποίες επηρεάζεται αρνητικά η ανάπτυξη των δημιουργικών γνωστικών ικανοτήτων του βρέφους.»

Οι αλλαγές που παρατηρούνται στο ύφος είναι: το ύφος από άμεσο και οικείο γίνεται επίσημο και ουδέτερο.

Γ1. Ο αφηγητής φαίνεται προβληματισμένος, καθώς δεν αντλεί ευχαρίστηση από την εργασία του. Αντιλαμβάνεται ότι όλοι οι συνάδελφοί του είναι κουρασμένοι κι έχουν χάσει τη δημιουργικότητά τους. Ως **πρωτοπρόσωπος αφηγητής** και σε **ενεστώτα** («ανεβαίνω», «κάθε πρωί μελετώ»), καταδεικνύει τη ρουτίνα στην οποία νιώθει εγκλωβισμένος. Παρατηρεί τις αντιδράσεις των συνεργατών του και, όπως **μεταφορικά**, «ζαρώνει η καρδιά του», αγανακτεί και απελπίζεται από τις «μπαγιάτικες φάτσες» τους, αποδίδοντας την αντίδρασή τους στην εμμονή με τη δουλειά, που τους αλλοτριώνει. Έτσι, επισκέπτεται σχολές για να γνωρίσει πρωτοετείς φοιτητές, θεωρώντας ότι θα οραματίζονται το μέλλον με νεανική πνοή, αλλά απογοητεύεται. Ταράζεται τόσο από την πραγματικότητα αυτή, που σκέφτεται μέχρι και να αλλάξει επάγγελμα, για να ξεφύγει από την ανία. Ωστόσο, διαπιστώνει ότι του λείπουν οι γνώσεις και οι δυνάμεις για ένα νέο ξεκίνημα. Ιδανικά, θα επιθυμούσε να συνδυάζει την ενεργητικότητα ενός εργάτη με τις γνώσεις και τη φρεσκάδα της ψυχής του.

Σε ανάλογη περίπτωση, θα προσπαθούσα να εντοπίσω πτυχές της εργασίας μου από τις οποίες θα μπορούσα να αντλήσω χαρά κι ευχαρίστηση. Παράλληλα, θα ασχολούμουν με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που θα πλούτιζαν την εμπειρία μου και θα με απελευθέρωναν από τη ρουτίνα. Επιπλέον, θα επιχειρούσα να προσεγγίσω τους συναδέλφους μου και να δημιουργήσω ουσιαστικές σχέσεις μαζί τους. Αν, βέβαια, τα πράγματα παρέμεναν ίδια, δε θα δίσταζα να αλλάξω επάγγελμα, καθώς η εργασία μας θα πρέπει να μας κάνει να νιώθουμε παραγωγικοί/ες.

Δ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε προσωπικό ιστολόγιο → τίτλος / ύφος οικείο, προσωπικό / χρήση γ' ενικού και πληθυντικού προσώπου για την επίτευξη αντικειμενικότητας – χρήση α' ρηματικού προσώπου για την επίτευξη αμεσότητας, οικειότητας και ζωντάνιας

Τίτλος:

Δημιουργικότητα: εφόδιο ζωής για όλους μας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Αφόρμηση (κείμενα 1 και 2)

Σύγχρονο σχολείο: έμφαση στον τεχνοκρατικό προσανατολισμό → αποδυνάμωση της δημιουργικής σκέψης και φαντασίας (αντιθετικός πρόλογος)

ΚΥΡΙΩΣ ΘΕΜΑ:

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Λόγοι για τους οποίους οφείλει το σύγχρονο σχολείο να καλλιεργεί τη δημιουργικότητα των μαθητών

- Καλλιέργεια και όξυνση πνευματικών ικανοτήτων (κριτική – αφαιρετική - συνθετική σκέψη, αντίληψη, παρατηρητικότητα, φαντασία)
- Διεύρυνση πνευματικών οριζώντων (σφαιρική καλλιέργεια) διαμόρφωση ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων → αυτογνωσία
- Καλλιέργεια αυτενέργειας, ανάληψη πρωτοβουλιών για εξεύρεση λύσεων σε προβλήματα
- Συναισθηματική ανάπτυξη → ενδυνάμωση ψυχικών αρετών (αποφασιστικότητα, υπομονή, επιμονή, αυτοκυριαρχία)
- Παροχή ευκαιριών για πειραματισμό, προκειμένου να ανακαλυφθούν και να εκφραστούν οι ιδιαίτερες δεξιότητες των μαθητών και να αναδειχθούν τα ταλέντα τους
- Αισθητική καλλιέργεια
- Εξασφάλιση μιας πολυαισθητηριακής εμπειρίας μάθησης που συντελεί και στην ηθική συγκρότηση των μαθητών → διαμόρφωση ατομικής και κοινωνικής συνείδησης

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Τρόποι έκφρασης της δημιουργικότητας στην προσωπική ζωή των μαθητών

- Ενασχόληση με κάθε μορφή τέχνης (μουσική, θέατρο, χορός, ζωγραφική, λογοτεχνία...)
- Αθλητισμός
- Παιχνίδι
- Εθελοντική δράση
- Συμμετοχή στα κοινά (πολιτικές- κοινωνικές δράσεις)
- Επαφή με τη φύση
- Δημιουργική ενασχόληση με την τεχνολογία (blog, ΜΚΔ, δημιουργικά παιχνίδια)
- Δημιουργική γραφή, ημερολόγιο

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: Ανακεφαλαίωση (ανάδειξη της αναγκαιότητας να καλλιεργηθεί η δημιουργικότητα σε επίπεδο σχολικού περιβάλλοντος και ατομικό) → διαμόρφωση σκεπτόμενων προσωπικοτήτων με ενδιαφέρον για την κοινωνική και πολιτική ζωή.